

## Ontwerp startbeslissing signaalgebied

### DORPSBEEK DOOR VELM (SG\_R3\_DEM\_09)

### SINT-TRUIDEN

**STATUS/VERSIE:** goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

#### LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Dorpsbeek door Velm” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)  
*indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);*
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)  
*indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;*
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing  
*indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.*

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op [www.signaalgebieden.be](http://www.signaalgebieden.be).

# 1 Situering

## 1.1 Algemeen

**Gemeente(n):** Sint-Truiden

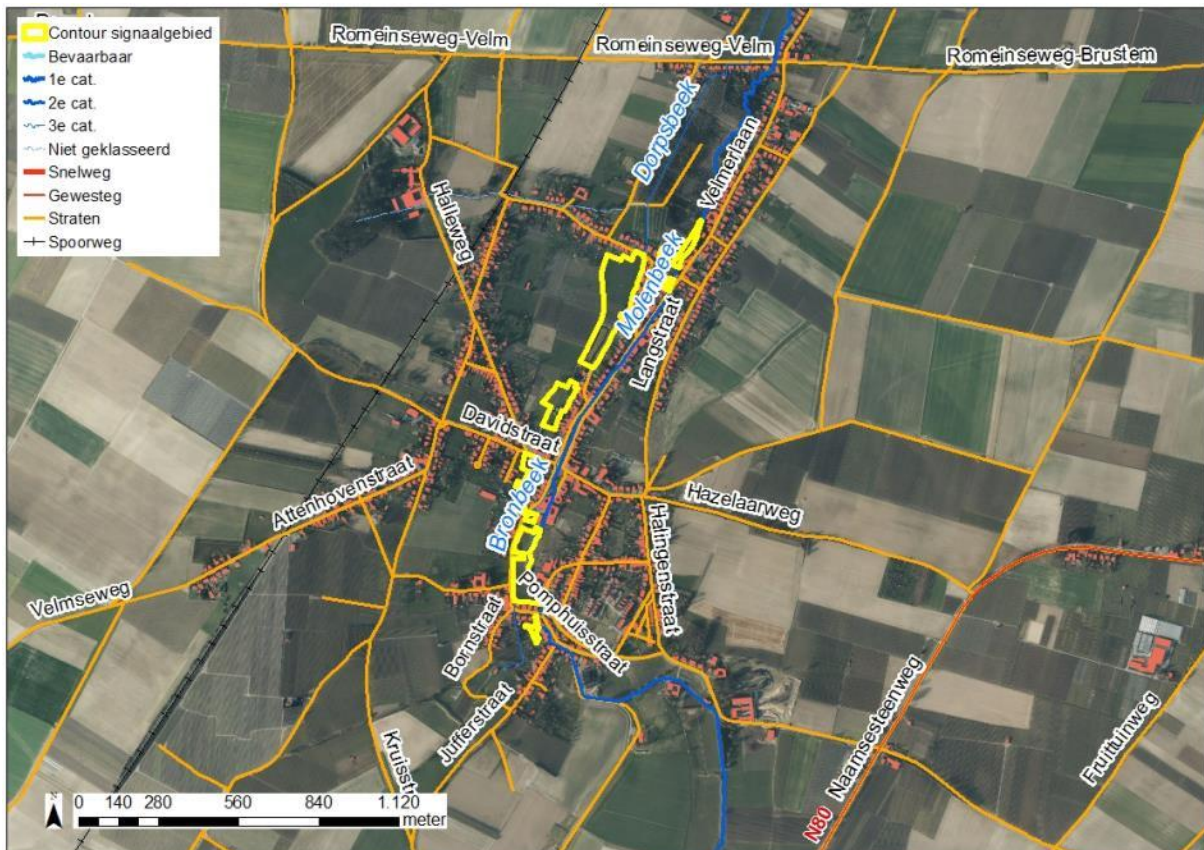
**Provincie(s):** Limburg

**Ligging:** Het signaalgebied is bevindt zich in Velm, deelgemeente van Sint-Truiden, aan de Dorpsbeek.

**Bekken:** Demerbekken

**Betrokken waterlopen:** Dorpsbeek (2e cat)

**Oppervlakte:** 3.5 ha



Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

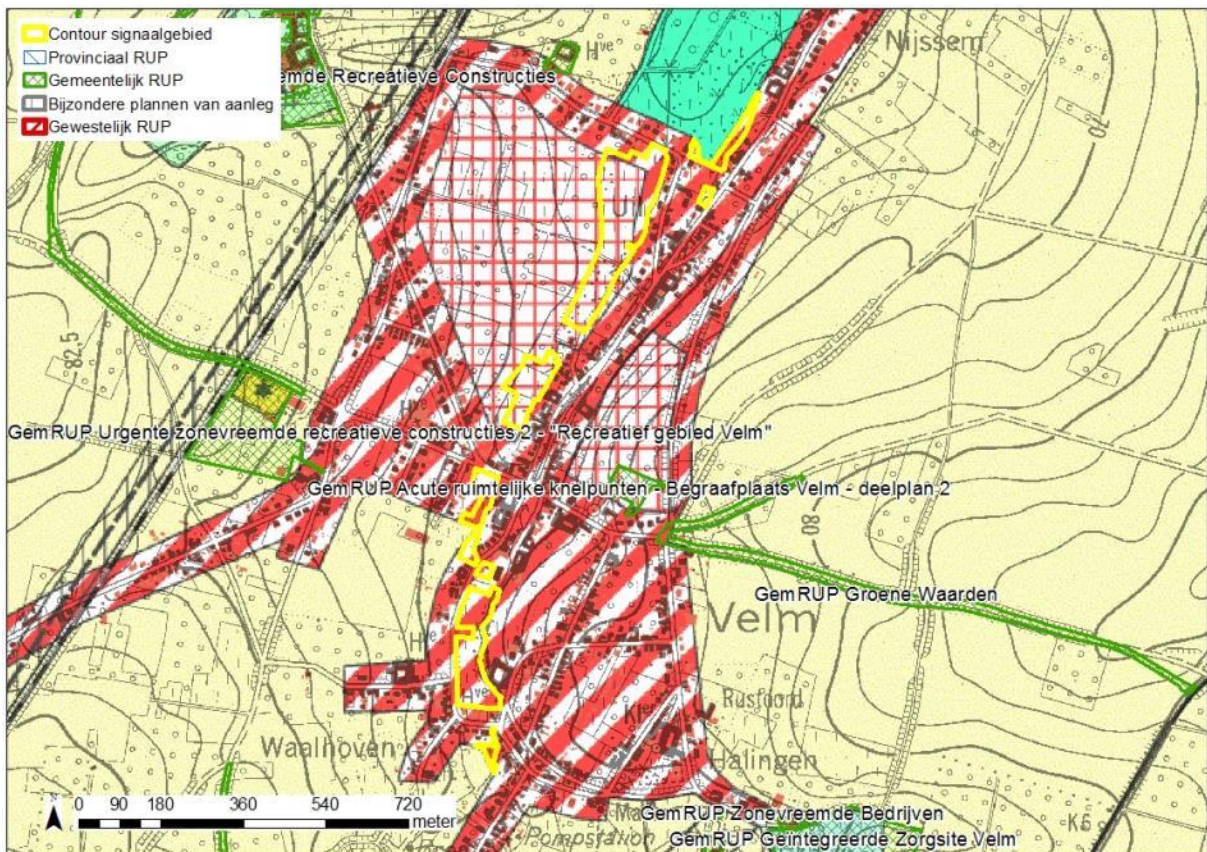
### Huidige planologische bestemming:

woongebied met landelijk karakter, woonuitbreidingsgebied

### Globale beschrijving:

Onbebouwde percelen (braak, weiland) tussen woonlint. Op de twee grootste zuidelijke zones en op de grootste noordelijke zone werden reeds wachtbekkens aangelegd.





Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

## 2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Watertoets vormt hier wellicht een meer geschikt instrument omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Op zich zou de watertoets mogelijk kunnen volstaan als instrument, omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied

## 3 Watersysteem

### 3.1 Overstromingsrichtlijn<sup>1</sup>

#### 3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven<sup>2</sup>. De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

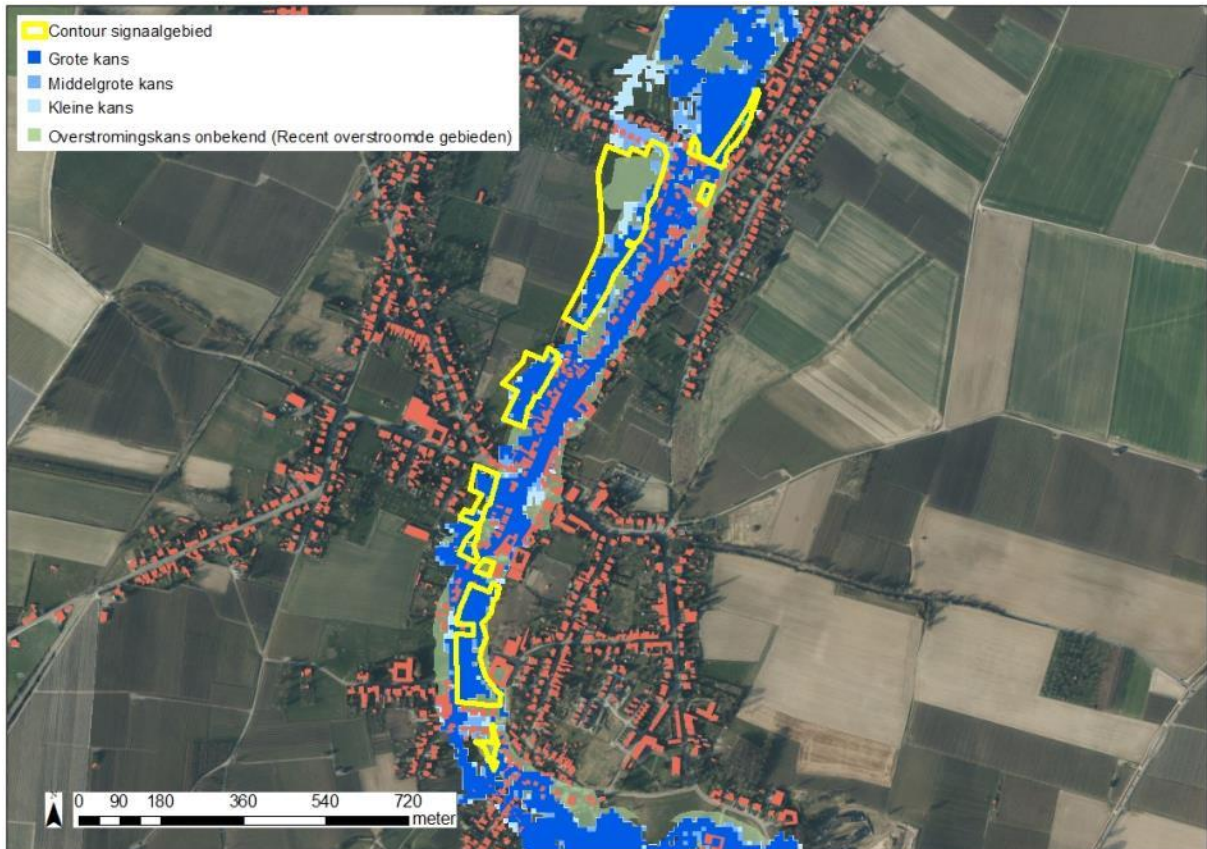
Deze kaarten zijn beschikbaar voor het signaalgebied in Velm. Bijna alle delen van het woonuitbreidingsgebied hebben een grote overstromingskans (frequentie ongeveer per 10 jaar).

---

<sup>1</sup> Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

<sup>2</sup> gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden





Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

### 3.1.2 KLIMAATTOETS

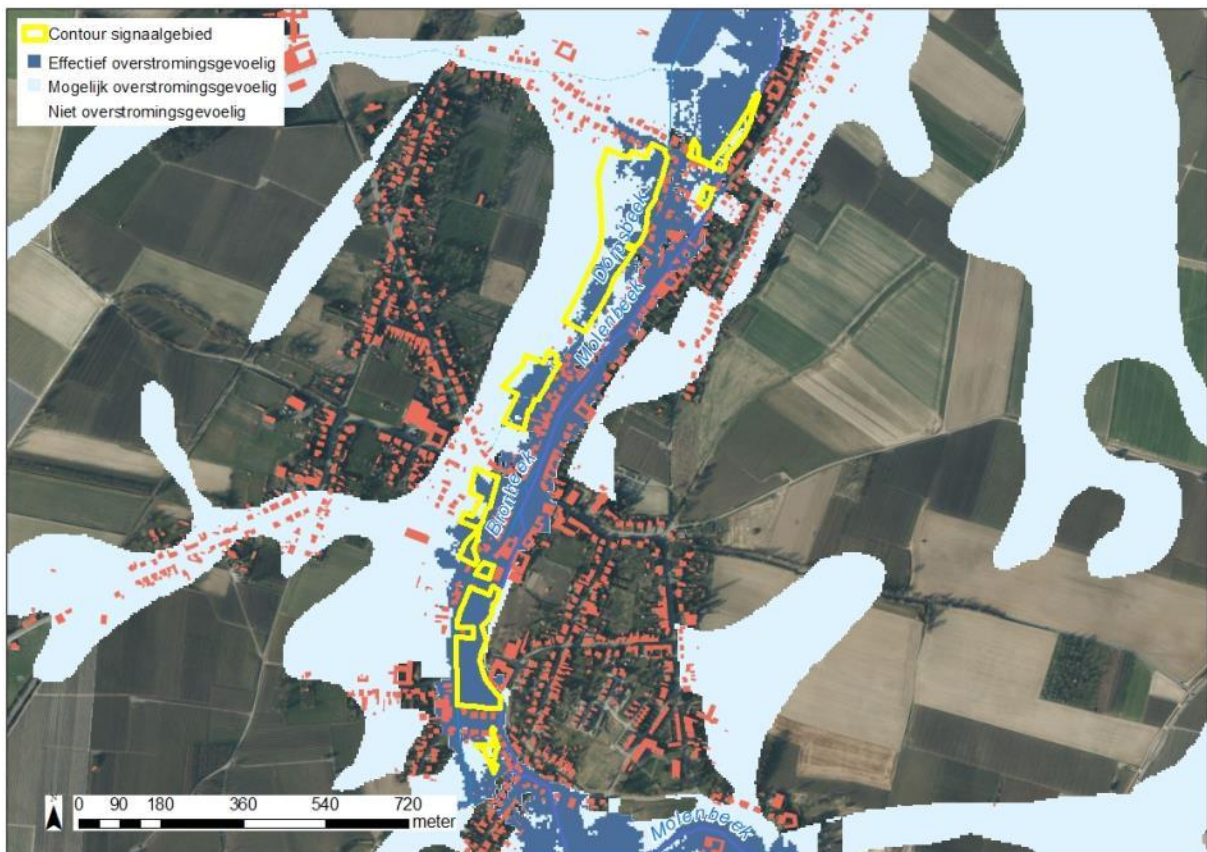
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW<sup>[3]</sup> en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De kaarten van klimaattoets voor dit gebied zijn niet voorhanden.

## 3.2 Bespreking watersysteem

De Dorpsbeek is een korte zijloop van de Molenbeek en ontspringt ter hoogte van de Davidstraat. Deze waterloop van 3e en 2e categorie loopt parallel aan de Molenbeek, is sterk regengevoelig en overtopt snel. Omwille van het bestaande reliëf is het overstromingsgevoelig gebied langsheen de Dorpsbeek een smalle strook parallel aan de Dorpsbeek en Molenbeek.

<sup>[3]</sup> "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"



Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

## 4 Gebiedsvisie

### 4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het overstromingsgevaar is groot in dit gebied. Op de twee zuidelijke zones en op de grootste noordelijke zone werden reeds wachtbekkens aangelegd. Stroomopwaarts is langsheen de Molenbeek een wachtbekken uitgevoerd.

### 4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Woonuitbreidingsgebied Schoorse Velden, aansluitend bij de Molenbeek, wordt omgezet naar een zachte bestemming (natuurgebied, bouwvrij landschappelijk waardevol agrarisch en agrarisch gebied). Ten zuiden van Velm krijgen zones langs de Molenbeek (in agrarisch gebied) een overdruk "ruimte voor water". Hetzelfde gebeurt in Halmaal : creatie van "ruimte voor water" (overdruk) in agrarisch gebied.

### 4.3 Lopende initiatieven:

In 2008 startte de gemeente Sint-Truiden een RUP op voor de vrijwaring van alle valleigebieden op haar grondgebied. Dit planningsproces werd echter stopgezet. Wel is er terug intentie om een planningsproces op te starten.

## 5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Eerste overleg vond plaats op 24/9/2015. Aanwezig : Jan Vanvelk (bekkencoördinator), Jeroen Jansen (VMM, bekkensecretariaat), Karin Gijsen (ruimte Vlaanderen), Karel Van Daele (Watering Sint-Truiden), Marc Mathijs (stad Sint-Truiden), Peter Wiame (stad Sint-Truiden), Olaf Genar (Provincie Limburg). De verantwoordelijken ruimtelijke ordening van de gemeente waren echter niet aanwezig. De verdere bespreking werd uitgesteld naar 2016. Op 13 mei 2016 vond het vervolgoverleg plaats.

## 6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Samen met de stad Sint-Truiden werd gekozen om die contouren aan te duiden, die in het kader van toekomstige RUPs zullen worden aangepakt, en waarvan het wenselijk is dat eventuele planschade ook onder de regeling van het Rubicon fonds kan vallen. De contouren, die de stad Sint-Truiden aanleverde werden lichtjes aangepast om een logischere afbakening te krijgen. Zo werden bijvoorbeeld de perceelsgrenzen gevolgd.

Voor signaalgebied Dorpsbeek door Velm zijn volgende beleidsopties van toepassing:

### **C: nieuwe functionele invulling voor het gebied**

**Instrument:**

gemeentelijk RUP

**Initiatiefnemer:**

stad Sint-Truiden

## **7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering**

### *Conclusie signaalgebied*

Een groot deel van het signaalgebied (woongebied met landelijk karakter en woonuitbreidingsgebied) wordt gekenmerkt door een grote overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling moet worden gerealiseerd. De stad Sint-Truiden werkt momenteel aan de voorbereidingen voor een RUP Zuidwestelijke dorpen Bevingen - Halmaal - Velm - Kerkom en Aalst waarin dit kan worden meegenomen.

### *Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017*

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.



Praktische info fiche Dorpsbeek door Velm (SG\_R3\_DEM\_09)

Intern Gebruik

Fiche uitgedraaid op 3 juni 2016

Laatste aanpassing inhoud op 5/9/2016 10:06:51 PM door Van Ballaer, Bram

Kaartjes laatst aangepast op 14 oktober 2015

**Manuele aanpassingen nog door te voeren (vb. figuren klimaattoets verwijderen, bijlage toevoegen, ...)**

**Opmerkingen door opsteller fiche**